

Motion 14

Funktionshindrade kvinnors ställning måste bevakas

I Finland har det under den senaste regeringsperioden påbörjats ett reformarbete av handikapplagen och lagen om omsorg av utvecklingsstörda. Detta reformarbete innefattade även en utveckling av personliga assistenttjänster. Det har nu blivit svårt att gå vidare med reformerna eftersom definitioner av ”handikapp” och vem som har rätt till vad (klassificering av graden av funktionshinder och subjektiva rättighetens ramar) har blivit en lång diskussion på olika håll, inte minst inom handikappforumen. Risken är att man inte kommer vidare alls och låter allt vara vid det gamla.

Med den nya FN-konventionen om funktionshindrades mänskliga rättigheter (december 2006) skapas nya reformarbeten – inom social- och hälsoministeriets och inrikesministeriets förvaltningsområden. Finland har förklarat sig acceptera konventionen och skall ratificera den inom 2-4 år (senaste beskedet från UM) – alltså är den klar tidigast 2009, troligen 2010-2011. Det finns många viktiga principer i konventionen, som ytterligare kan stärka funktionshindrades ställning. Vi har flera goda grundlagstexter som bland annat förbjuder diskriminering p.g.a. funktionshinder. Men vi har inte mycket som visar på påföljder eller bevakning av lagens efterlevnad. Detta är en brist, då vi gärna skulle ha en effektiv justitiekansler och en handikappombudsman för att trygga funktionshindrades jämställdhet och rättigheter i samhället.

FN-konventionen är omfattande och här vill vi framförallt poängtera kvinnoperspektivet då man talar om funktionshindrade. Kvinnor med funktionshinder har ofta svårare att leva ett oberoende liv och göra egna val i livet, att få den utbildning och stöd som behövs och dessutom ett arbete.

Den svenska servicen för funktionshindrade måste få kunskap om kvinnoperspektivet i olika områden och vi vill att stöd för kvinnor också kan bemöta olika funktionshindrades, likväl fysiska som psykiska, behov och erfarenheter, t ex i form av tillgänglig information, terapier.

Kvinnojourer måste göras medvetna om att det är ännu vanligare bland funktionshindrade kvinnor med misshandel och utnyttjande. Funktionshindrade kvinnor kan ha mer behov av stöd för det egna självförtroendet och kunskap om sina egna rättigheter.

De funktionshindrade kvinnornas ställning måste bevakas bättre än vad det hittills gjorts. Det riksomfattande handikapprådet har uppgjort ett målhandlingsprogram för handikappade kvinnor ”olennainen”. Det är nu viktigt att följa upp att detta program även förverkligas. En handikappad person kan få ersättning från kommunen för att avlöna en personlig assistent. Systemet med personliga assistenter har skapats för att en gravt handikappad person skall ha möjlighet till ett självständigt liv. På så sätt kan man minska personens beroende av sina anhöriga och undvika att personen placeras på institution. En personlig assistent behövs för att hjälpa hemma med rutiner som hör till det dagliga livet samt vid verksamhet och fritidsaktiviteter utanför hemmet. Målet är att en människa med handikapp skall klara sig självständigt också i arbetslivet och i studierna.

En personlig assistent står i anställningsförhållande till den handikappade personen. Därför förutsätts att den handikappade eller hans eller hennes förmyndare kan verka som arbetsgivare och uppfylla alla skyldigheter som en arbetsgivare har. Kommunen kan även handleda en handikappad arbetsgivare. Syftet med systemet är att minska en handikappad persons beroende av andra människor. Därför är det önskvärt att den personliga

assistenten inte är en anhörig. I undantagsfall kan det vara motiverat att anställa en familjemedlem. En förutsättning för att få stöd för närståendevård är att kommunen och vårdaren ingår avtal om vården. I avtalet ingår en vård- och serviceplan. Vårdarvodet är år 2008 minst 317,22 euro i månaden. Om vårdaren under en tung behandlingsfas kortvarigt är förhindrad att arbeta är vårdarvodet minst 634,43 euro i månaden. Vårdarvodet är skattepliktig inkomst.

Den vårdare som ingått avtal med kommunen intjänar pensionsskydd av arbetet, förutsatt att han eller hon inte redan är pensionerad. Kommunen tecknar också en olycksfallsförsäkring för vårdaren. I vård- och serviceplanen fastställs förutom den service som ges till den vårdbehövande också de socialvårdstjänster som skall ordnas för närståendevårdaren till stöd för vårduppdraget.

Den som får stöd för närståendevård är berättigad till minst tre lediga dagar per sådan månad, under vilken vårdarbetet till sin natur är mycket bindande. Kommunen ordnar vården under den lagstadgade ledigheten. Vårdarens rätt till ledighet kompletteras med bestämmelser om kommunens möjlighet att ordna rekreativ ledighet utan att detta påverkar vårdarvodet.

Svenska Kvinnoförbundet yrkar på att Svenska folkpartiet genom sina representanter i på alla nivåer verkar för:

att påminna myndigheter och tjänstemän om att det är av stor vikt att följa upp ratificeringsarbetet med anledning av FN-konventionen om handikappades mänskliga rättigheter och att det blir tydligt vad som är myndigheternas (det offentliga) skyldigheter

att ett fungerande uppföljnings- och bevakningsorgan bör finnas ifråga om funktionshinderade rättigheter och samhällets service till dem. Funktionshinderade egna organisationer bör få möjlighet till aktiv medverkan i arbetet och att kvinnoperspektivet också tas upp i alla olika frågor

att det både på kommunal och statlig nivå anställs handikappombudsmän

att Sfp i regering och riksdag arbetar för att vårdarvodet utbetalas i alla kommuner och att arvudet höjs så att assistenter och närståendevårdare får en skälig lön för ett ofta tungt arbete

Svenska Kvinnoförbundet r.f.

Sara Eklund
förbundsordförande

Stina Heikkilä
tf generalsekreterare

Motion 15

Handikappombudsman behövs i Finland att stöda de svenskspråkiga handikappade

De svenskspråkiga handikappade är en minoritet och dessutom utspridd över hela Svenskfinland, vilket gör det svårt att arrangera svenska aktiviteter och svensk service till dessa personer. Med den pågående kommunservice- och strukturreformen samt revideringar av olika lagar inom det sociala området, finns rädsla att uppmärksamhet och service till dessa personer ytterligare försämras. Alla

olika organisationer inom handikappområdet klarar inte av att bevaka och tillgodose sina svenskspråkiga medlemmars rättigheter.

Med den nya FN-konventionen om handikappades mänskliga rättigheter (december 2006) skapas nya reformarbeten – inom social- och hälsoministeriets och inrikesministeriets förvaltningsområden. Det finns många viktiga principer i konventionen, som ytterligare kan stärka handikappades ställning. Vi har flera goda grundlagstexter som bland annat förbjuder diskriminering p g a handikapp. Men vi har inte mycket som visar på påföljder eller bevakning av lagens efterlevnad. Detta är en brist, då vi gärna skulle ha en effektiv JO samt handikappombudsman för att trygga handikappades jämställdhet och rättigheter i samhället.

Det är inte något litet arbete att följa upp och se hur olika lagändringar eller reformer kan påverka olika handikappgrupper. Vi anser det mycket motiverat med en ny tjänst vid statsrådet, som får i ansvar att samordna, övervaka och följa upp olika ärenden och lagändringar inom handikappområdet.

Denna tjänst, skulle få formen av en handikappombudsman med ansvar att översynen av tillgängligheten till offentlig information och service, rådgivande funktion till myndigheter och organisationer ifråga om anpassning och förändring för att bemöta handikappade klienter. Handikappombudsmannens ansvar skall också vara att hålla sig och statliga samt kommunala myndigheter uppdaterade med olika direktiv, konventioner och lagstiftning som medför skyldigheter och rekommendationer om service och tillgänglighet för handikappade.

Den jämlika behandlingen av handikappade i Finland har också en mycket stor prioritet, och att man särskilt kan stöda svenskspråkiga lösningar över kommun- och regiongränser där det är möjligt.

Ett fungerande uppföljnings- och bevakningsorgan bör finnas ifråga om funktionshindrades rättigheter och samhällets service till dem. Det vore mycket lämpligt att föra olika myndigheters experter och sakkunniga på handikappfrågor under en och samma ansvarsfunktion, en handikappombudsman.

Vi vill föreslå följande till partidagen;

att Svenska folkpartiet och dess representanter i regering och riksdag påminner myndigheter och tjänstemän om att det är av stor vikt att följa upp ratificeringsarbetet med anledning av FN-konventionen om handikappades mänskliga rättigheter och att det blir tydligt vad som är myndigheternas (det offentligas) skyldigheter.

att Svenska Folkpartiet skall arbeta för att riksdagen skall tillsätta en handikappombudsman snarast möjligt, med ett övergripande ansvar för övervakning av diskriminering, jämlikhet och utvecklande av tillgänglighet i samhället.

Svenska folkpartiet i Centrum

Maria
Ordförande

Bruncrona

Partistyrelsens utlåtande till motionerna 14 och 15:

Service och stödet för de handikappade varierar mycket i Finlands kommuner. Det är viktigt att den nya handikappservicelag, eller vad den kommer att kallas, som bereds iakttar FN-konventionens bestämmelser eftersom Finland måste ratificera denna konvention.

Regeringsprogrammet slår fast att det för att trygga en rättvis ställning för handikappade utarbetas ett handikappolitiskt program där de centrala åtgärderna för de närmaste årens handikappolitik

stakas ut samt att samordningen av lagen om service och stöd på grund av handikapp och specialomsorgslagen fortsätter. Regeringen har även beslutat att systemet med personliga assistenter för handikappade skall utvecklas etappvis.

Det är ur jämlikhetssynvinkel bra att man sammanslår handikappservicelagen och specialomsorgslagen. Det är då viktigt att de rättigheter för olika grupper av funktionshindrade som finns inskrivna i nuvarande lagar består. Möjligheten till personlig assistent borde också i Finland bli en subjektiv rättighet som i de andra nordiska länderna. Ifall det går så att en prövningsrätt består i kommunerna är det viktigt att alla handikappgrupper behandlas likvärdigt. Det betyder t.ex. att personer med psykiskt eller intellektuellt funktionshinder har samma rätt till hjälpare som t.ex. en person med fysiskt handikapp.

En gränsdragning vid "svårt handikapp" är problematisk. Det borde vara behovet och nyttan av assistent som gäller och inte en kategorisk omöjlig tillämpbar definition om svårt handikapp. Alla handikappgrupper måste ha rätt till hjälp och stöd för att klara sig optimalt i livet (skola, arbete och fritid). Får vi en fortsättning på behovsprövningen är det synnerligen viktigt att Finland får en handikappombudsman, som stöder det svagt fungerande socialombudsmannasystemet.

Enligt 24 § lagen om klientens ställning och rättigheter inom socialvården (812/2000) ska kommunen utse en socialombudsman. Denna borde i praktiken även fungera som ombudsman för de grupper som motionärerna tar upp. Till socialombudsmannens uppgifter hör att ge råd, att bistå vid framställande av anmärkning, att informera om klientens rättigheter, att arbeta för att klientens rättigheter ska bli tillgodosedda, att följa hur klientens rättigheter och ställning utvecklas i kommunen och att årligen avge en redogörelse om detta till kommunstyrelsen. Socialombudsmannen kan vara gemensam för två eller flera kommuner.

Eftersom socialombudsmannens ansvarområde är mycket stort kan det i praktiken betyda att vissa grupper inte får tillräckligt med uppmärksamhet. Att inrätta statliga handikappombudsmän vore därför ett välkommet bidrag till kvalitetskontrollen i det finländska välfärdssamhällets basservice.

- Partistyrelsen föreslår för partidagen att sfp:s representanter i riksdag och regering arbetar för:
- att Finland får en nationell handikappombudsman, som övervakar att FN-konventionens och den nya lagens bestämmelser gäller likvärdigt i alla kommuner
 - att ett fungerande uppföljnings- och bevakningsorgan bör finnas ifråga om funktionshindrades rättigheter och samhällets service till dem samt att funktionshindrades egna organisationer bör få möjlighet till aktiv medverkan och att jämställdhetsperspektivet förstärks i handikappolitiken
 - att uppmana kommunerna att i enlighet med lagen om klientens ställning utse socialombudsmän för handikappärenden
 - att vårdarvodet utbetalas i alla kommuner och att det höjs så att assistenter och närstående vårdare kan få en skälig lön för ett ofta tungt arbete
 - att funktionshindrades rätt till personlig assistent förverkligas under denna regeringsperiod

Motion 25

Dagvårdsplatsen en utmärkt rättighet där teori och praktiskt genomförande inte går hand i hand

I dagens samhälle återgår föräldrarna mycket snabbt efter föräldraledigheten tillbaka till jobbet och behöver då dagvårdsplats för barnet. Enligt 2§ i förordningen om barndagvård 1973/239 skall en dagvårdsplats sökas senast fyra månader innan den behövs. Vid undantag som sysselsättning och studieplats skall ansökan vara inlämnad senast två veckor före vårdbehovet.

Idag fås ett dagvårdsbeslut ca en månad innan vårdbehovet börjar. Detta ger en mycket kort tid att förbereda barnet för dagvården samt att vid behov hitta en annan lösning då den erbjudna lösningen inte passar familjens behov. Idag behövs det också många nya daghem med småbarnsavdelningar. Trycket är som störst just för barn under tre år.

Tyvärr är det mycket svårt att i dagens Finland få personal till dagvården. Situationen är mycket kritisk speciellt i huvudstadsregionen. (Att ge mera resurser kan vara svårt för redan nu är det mycket få som söker arbete på daghemmen.) En bidragande orsak är förstås lönen som är så låg att det är mycket svårt att leva på den speciellt i huvudstadsregionen.

För att trygga ett gott liv och underlätta vardagen för barnfamiljer i huvudstadsregionen yrkar Svenska Kvinnoförbundet på att Svenska folkpartiet verkar för:

att lönerna höjs för dagvårdspersonalen

att beslutet om dagvårdsplats bör fås 2 månader innan barnet skall börja på dagis

att planeringen och prognoser bör ses över för att de bättre skall motsvara det verkliga behovet av dagvård.

Svenska Kvinnoförbundet r.f.

Sara Eklund
förbundsordförande

Stina Heikkilä
tf generalsekreterare

Partistyrelsens utlåtande:

Dagvårdslagen garanterar alla barn plats i kommunal dagvård varför man kunde argumentera att klämmens krav på att få besked 2 månader innan är omintetgjorda. I det fall man vill uppmana kommunerna till smidigare och bättre service när det gäller informationen kan klämman omformas. Sedan regeringen i en reform av klientavgifterna på våren 2008 gått in för att skapa starkare incitament för föräldrar att övergå till halvdagsvård samt möjlighet att utan dröjsmål byta denna till en heldagsplats (då föräldern återinträder i arbetslivet eller får en studieplats) så blir det upp till kommunerna att se till att den nya förordningen följs. Hittills har kommunerna haft två veckor på sig att ordna "ny" plats.

Dagvårdslagens stadgande om subjektiv rätt till dagvård, också när det gäller dagvårdsform och antal vårddagar har de facto gjort det nästan omöjligt att göra prognoser när det gäller behovet av dagvård i kommunerna. Föräldrarnas oinskränkta rätt att själva välja, som i sig kan betecknas som en god princip, resulterar samtidigt i att varken de enskilda daghemmen eller dagvårdsmyndigheten kan planera eller säkert prognostisera behovet av vård.

För vården på svenska finns ytterligare en utmaning; i tvåspråkiga kommuner vet man trots goda statistikuppgifter aldrig hur många familjer som kommer att ansöka om dagvård på svenska.

Partistyrelsen föreslår för partidagen att sfp:s företrädare i kommuner, riksdag och regering ska verka för:

att sfp på statlig nivå och i kommunerna arbetar för att dagvårdspersonalens löner ska vara konkurrenskraftiga i förhållande till resten av arbetsmarknaden

att sfp uppmanar myndigheter och kommuner att utveckla de prognosinstrument som kunde öka kommunernas möjligheter att planera dagvården

att sfp arbetar för att man i kommunerna i mån av möjlighet ska förbättra informationsgången när det gäller erhållandet av dagvårdsplats så att meddelandet om erhållen dagvårdsplats ges senast 2 månader före det barnet ska börja dagvård

att familjernas önskemål om dagvårdsplatsens placering beaktas i högre grad

Motion 42

En namnlag med fler valmöjligheter

Enligt nuvarande namnlag i Finland får ett barn vid födseln det efternamn (eller släktnamn som lagen talar om) som föräldrarna har när barnet föds, om föräldrarna har gemensamt efternamn. Har föräldrarna inte gemensamt efternamn, får barnet det efternamn som någondera av föräldrarna har. Har föräldrarna olika efternamn måste man alltså välja vilket man ger vidare till barnet. Det är inte möjligt att ge ett barn dubbelt efternamn, t.ex. Anna Eklund-Heikkilä. Inte heller öppnar den finska namnlagen för möjligheten att ge ett barn dubbelt efternamn så att det ena efternamnet officiellt fungerar som mellannamn, t.ex. Anna Eklund Heikkilä.

I samtliga andra nordiska länder är det möjligt att ge sina barn dubbelt efternamn. I en nordisk jämförelse är den finska namnlagstiftningen fortfarande mycket konservativ. Först 1986 gavs kvinnor rätt att behålla sitt efternamn när de gifte sig med en man. Mannen fick då också möjlighet att ta kvinnas efternamn eller så kunde båda välja att behålla sina namn. Denna revidering av lagen sågs som en stor jämställdhetsseger och ett växande antal kvinnor väljer idag att behålla sina namn när de gifter sig.

En vanlig invändning mot ett dylikt förslag är praktiskt orienterad. Vad händer sen när Anna Eklund-Heikkilä gifter sig men någon som också har dubbelt efternamn och de i sin tur får barn? Blir det då fyra efternamn? Och sen åtta? Erfarenheterna från våra nordiska grannländer visar att detta reglerar sig självt så att man generation för generation väljer vad man vill heta, vilka namn man för vidare och vilka man lämnar bort. När två människor skaffar barn tillsammans blir båda lika mycket föräldrar och det är knappast konstigt att barnet då skulle betraktas som en Eklund-Heikkilä, inte bara som en Eklund *eller* en Heikkilä. Det är nu dags att man i Finland ger möjligheten för båda föräldrar att, inte bara behålla sina respektive efternamn när de gifter sig, utan också få ge båda sina efternamn vidare till sina gemensamma barn.

Finlands namnlag är föråldrad i jämförelse med de övriga nordiska länderna. T.ex den svenska namnlagen stipulerar följande angående barnets rätt att förvärva båda föräldrarnas efternamn:

25 § Har barn förvärvat ett efternamn som bärs av enbart den ena av föräldrarna får barnet bära den andra förälderns efternamn som mellannamn. (Namnlag (1982:670); SFS nr: 1982:670; Departement/myndighet: Justitiedepartementet L2; Utfärdad: 1982-06-24; Omtryck: SFS 1982:1134; Ändrad: t.o.m. SFS 2005:442)

Därför yrkar Svenska Kvinnoförbundet på att Svenska folkpartiet genom sina representanter i riksdag och regering arbetar för:

att Finlands namnlag harmoniseras med de övriga nordiska ländernas namnlagar så att den öppnar för möjligheten att ge barnet dubbelt efternamn oberoende av föräldrarnas inbördes civilstånd och kön.

Svenska Kvinnoförbundet r.f.

Sara Eklund
förbundsordförande

Stina
tf generalsekreterare

Heikkilä

Partistyrelsens utlåtande:

Bestämmelserna om barns släktnamn finns i 2 kap. i namnlagen (694/1985). Enligt 2 § får ett barn vid födelsen det släktnamn som föräldrarna har när barnet föds, om föräldrarna har gemensamt släktnamn. Har föräldrarna inte gemensamt släktnamn, får barnet det släktnamn som föräldrarna anmäler som barnets släktnamn och som någondera av föräldrarna har när anmälan görs. Om

anmälan inte görs får barnet moderns släktnamn. Ett släktnamn som någondera föräldern eventuellt använder personligen förvärras däremot inte av barnet.

Det finns en vilja att införa mellannamn även i Finland så att föräldrar med olika efternamn inte skulle behöva välja vilket av deras efternamn de ger åt sitt barn. Barnet skulle istället bära bådas efternamn; det ena som mellannamn och det andra som efternamn. Det är inte längre motiverat att upprätthålla en kontrollstat där det offentliga starkt begränsar hur och vilka namn en människa bär. En annan motivering till att namnlagen bör ändras är internationaliseringen. I flera länder, bl.a alla nordiska, är mellannamn möjligt. T.ex. i Brasilien nedärvs efternamnen så att barnets efternamn blir morfaderns efternamn och farfaderns efternamn tillsammans utan bindesträck. Barnet ärver alltså sina båda föräldrars sista efternamn. När invandringen ökar till Finland och internationella äktenskap blir vanligare är det konstlat att hålla fast vid ett strikt inhemskt namnbruk. Att välja efternamn åt barnet är ett mycket personligt val.

Även i framtiden skulle det bara vara möjligt att ha ett mellannamn, och ett efternamn. Barnet får vid sin födsel moderns efternamn, och faderns efternamn, ifall föräldrarna så beslutar. Helsenkon skall även i fortsättningen ha samma efternamn, även då det kombineras med ett mellannamn. Lagförslaget möjliggör alltså inte att det efter några generationer finns personer med åtta efternamn i rad.

Det system med bindesträck mellan den ena makens efternamn fogat till den andra makens efternamn skulle bibehållas. I fall att den ena maken väljer ett dubbelefternamn med bindesträck faller mellannamnet bort. Ingenting skall heller i framtiden hindra familjen från att ha ett gemensamt efternamn för hela familjen.

Svenska riksdagsgruppens riksdagsman Christina Gestrin har under våren ställt ett skriftligt spørsmål om mellannamn, och lämnat in en lagmotion om tillagandet av ett nytt 3 mom till namnlagens 2 kap 2 § som skulle lyda enligt följande: Föräldrarna kan även välja att ge den andra förälderns efternamn som mellannamn åt barnet. Således bär barnet båda föräldrarnas efternamn, så att det ena är mellannamn, och det andra är efternamn. Mellannamnet är personligt och nedärvs inte till innehavarens barn. Ifall den som har ett mellannamn senare gifter sig och tar ett dubbelnamn, faller mellannamnet bort. En person kan inte ha fler än två efternamn.

Partistyrelsen föreslår för partidagen att sfp:s företrädare i riksdag och regering verkar för:

att Finlands namnlag harmoniseras med de övriga nordiska ländernas namnlagar så att den öppnar för möjligheten att ge barnet dubbelt efternamn oberoende av föräldrarnas inbördes civilstånd och kön

Motion 43

Finn kraft utan strålning

Av de nordiska länderna är det bara islänningarna och norrmännen som förbrukar mera el per person än vad vi gör i Finland. Men Island och Norge har geotermiska energikällor och billig vattenkraft. Finland har för att klara sin oerhörda elförbrukning varit tvungen att importera ca 14 % av sin el. Över hälften av denna importerade el kommer från Ryssland och dess föråldrade kärnkraftverk. Av hela vår elproduktion i dag kommer ca 25 % från kärnkraft. De nationella program som skulle leda till att landets elförbrukning minskade har inte haft åsyftad verkan eftersom vår elförbrukning hela tiden ökar.

En ny situation har uppstått i och med de allt strängare EU kraven för att mota klimatförändringen: Finland skall före år 2020 minska växthusgaserna med 20 procent från 1990 års nivå. EU har också förbundit sig att före år 2020 öka andelen förnybar energi till 20 procent i hela unionens område. För Finlands del betyder det att andelen förnybar energi, som i dag är 28,5 %, skall öka till 38 %. Detaljerna kring hur denna ökning av förnybar energi och minskning av växthusgaserna skall förverkligas utarbetas bl.a. i samband med den klimat- och energistrategi, som är under arbete.

Att Finland med nuvarande energiförbrukning och de ovannämnda utsläppskraven måste bygga nya kraftverk verkar på kort sikt vara ofrånkomligt. Men de största satsningarna borde först göras på att få ner det enorma energislöseriet och stöda alternativa energilösningar. Det krävs drastiska politiska beslut, men det krävs också statliga stöd och det krävs vilja – framför allt i kommunerna och av den vanliga medborgaren. Att bygga nya kärnkraftverk minskar viljan att effektivisera energianvändningen och satsa på alternativa lösningar.

Svenska Kvinnoförbundet har konsekvent motsatt sig byggande av nya kärnkraftverk i Finland och yrkar därför på att Svenska folkpartiet skall verka för:

att det inte skall ske etablering av nya kärnkraftsanläggningar i Finland

att energibolagen skall satsa mycket mera resurser än hittills på utvecklandet av utsläppsfattig och strålningsfri energiutvinning såsom vindkraft, solenergi, bioenergi, torv osv.

att åtgärder skall vidtas i energisparande syften på alla nivåer i samhället

Svenska Kvinnoförbundet r.f.
Sara Eklund
förbundsordförande

Stina Heikkilä
tf generalsekreterare

Partistyrelsens utlåtande:

Svenska folkpartiet godkände på partidagen i Vasa 2006 det nya partiprogrammet "Steget före". I partiprogrammet tar partiet även ställning till energiförsörjningen och dess inverkan på miljö och klimat.

Svenska folkpartiet slog då fast i punkten 6.2 i partiprogrammet att den globala uppvärmningen måste begränsas, samt att detta förutsätter ett globalt bindande klimatavtal för minskning av koldioxid och andra utsläpp. Partiet slog ävenså fast att ett minskat beroende av fossila bränslen och utveckling av tekniken för utnyttjande av förnyelsebara energikällor eftersträvas. I punkten 6.7 anger partiet ännu som sin grundinställning att energihushållningen bör bygga på utökad användning av förnybara energikällor och ökad energieffektivitet samt att produktionen och användningen av inhemska biobränslen bör främjas. Partiet slog fast att Finlands energiförsörjning bör utformas utifrån en avvägning mellan drifts- och lagringssäkerhet, utsläpp, ekonomisk lönsamhet samt stödande våra klimatpolitiska förpliktelser.

På partidagen i Vasa behandlades även ett ställningstagande för bioenergi. I detta ställningstagande beslöts att partiet bland annat föreslår ett system som går ut på att den som producerar förnybar energi får ett visst antal gröna certifikat räknat per producerad energimängd, vilka vid försäljning ökar producentens totala inkomster. Den som säljer el är tvungen att köpa en viss andel gröna certifikat i förhållande till den sammanlagda energimängden som används i elproduktionen, vilket leder till att en marknad med gröna certifikat uppstår. Ett annat alternativ är, enligt ställningstagandet att ta i bruk en klimatcent, vilket innebär att hushållen och uppvärmningskunder betalar en klimatavgift på 0,03 cent per konsumerad kWh, vilken läggs till elräkningen. Klimatcenten överförs till en fond som stöder förnybara energiformer.

Regeringsprogrammet, som även Sfp:s partistyrelse godkänt i samband med att man beslöt om partiets deltagande i regeringen i april 2007, säger i inledningen till kapitlet om klimat- och energipolitiken att klimatförändringen är en av vår tids största utmaningar. Regeringen anser att det förutsätts världsomspännande och samordnade åtgärder för att på ett effektivt sätt kunna svara på denna utmaning och att Finland för egen del och tillsammans med den övriga Europeiska unionen måste ta på sig ett tungt ansvar för att klimatförändringen stävjas.

Såsom motionärerna skriver har den Europeiska Unionens kommission nu slagit fast målsättningarna för minskningen av koldioxidutsläpp inom unionen enligt vad som beskrivs i motionstexten.

För närvarande är den kol- och oljebaserade el- och värmeproduktionen den största källan till växthusgasutsläpp i Finland. Kolkraftverk och oljeeldade fjärrvärmepannor skall enligt regeringsprogrammet, då deras livslängd är slut eller på miljömässiga grunder, ersättas med alternativ som har en låg emissionsgrad, såsom biokraftverk och flis- eller bio-oljepannor.

Avvecklandet av sådan energikapacitet som förorsakar utsläpp och det uppskattade behovet av tillägsenergi förutsätter betydande investeringar i förnybar och utsläppsfri energi. Användningen av förnybara energikällor bör stödjas på olika sätt. Regeringen har som mål att i en betydande omfattning öka användningen av förnybara energikällor från den nuvarande nivån på ca 25 procent. Detta förutsätter såväl betydande stödåtgärder i de olika leden av produktionskedjan för bioenergi som åtgärder som säkerställer att förnybar energi kommer ut på marknaden. Regeringen har också som mål att betydligt öka energisjälvförsörjningen.

De viktigaste faktorerna när det gäller att främja användningen av förnybara energikällor är bland andra följande:

- Ökad användningen av vattenkraft;

- Användande av den stora potential för ökad användning av förnybar energi som finns inom den skogsbaserade bioenergin. Detta förutsätter intensifierade åtgärder för att öka skogstillväxten på ett hållbart sätt.
- Främjande av användningen av vindkraft och solenergi samt värmepumpar
- Särskilda åtgärder för att säkerställa en ökad användning av förnybar och biobaserad energi såsom en inmatningstariff för biogasanläggningar
- Ökad användning av förnybar och biobaserad energi i hushåll. Energianvändningen av pelletar, jordvärme och andra förnybara och biobaserade alternativ bör mångfaldigas.

Regeringsprogrammet konstaterar att det kan vara svårt att tillgodose det ökande energibehovet samt att ersätta de kraftverk som tas ur bruk och som använt fossila bränslen med enbart förnybara energikällor. Regeringen ämnar sörja för att Finland även framöver har en mångsidig och i så hög grad som möjligt självförsörjande energiproduktion. Ingen utsläppsfri, utsläppssnål eller med tanke på utsläpp neutral, hållbar och i fråga om kostnadsstrukturen lönsam produktionsform, inte heller kärnkraft, får enligt regeringsprogrammet uteslutas, utan alla energiformer skall bedömas med tanke på hela samhällets bästa.

År 2002 godkände riksdagen statsrådets principbeslut om byggandet av ett femte kärnkraftverk. Sfp:s uppfattning har varit att en utbyggnad av kärnkraften inte löser problemet med klimatförändringen. I ett globalt perspektiv står kärnkraften för mindre än 10 % av all energiproduktion, och dess säkerhetsrisker kvarstår. Ur utsläppssynvinkel sett stöder dock kärnkraften Finlands internationella åtaganden.

I syfte att förbättra energisparandet och energieffektiviteten slår regeringsprogrammet fast att det är viktigt att det före utgången av detta år utarbetas ett åtstramat energisparprogram. Inom ramen för programmet skall bl.a. byggnaders energiprestanda och förfarandena med energisparavtal utvecklas samt energiprestandan hos maskiner och anläggningar förbättras genom internationella avtal och EU-samarbete. Den tilläggsfinansiering som behövs för energisparande tryggas. Svenska folkpartiets partistyrelse har även förelagt partidagen i Åbo 2008 en proposition om ett energipolitiskt program för Svenska folkpartiet.

Partistyrelsen föreslår för partidagen:

att energibolagen skall satsa mycket mera resurser än hittills på utvecklandet av utsläppsfattig och strålningsfri energiutvinning såsom vindkraft, solenergi, bioenergi, torv osv

att åtgärder skall vidtas i energisparande syften på alla nivåer i samhället

att om beslut tas för utvecklandet av kärnkraften i Finland ska det ske av nuvarande producenter och på befintliga orter

Motion 44

Sexuellt våld måste motarbetas av kommunerna

Våld i nära relationer förekommer i alla typer av samhällen och i alla finländska kommuner. För att kunna bemöta, stöda och hjälpa personer som lever i våldsamma förhållanden är det viktigt att kommuner och samkommuner i sin verksamhet lyfter upp våldsfrågorna i hela sin verksamhet. Personalen inom social- och hälsovården behöver mera kunskap och beredskap för att känna igen och bemöta kvinnor som har upplevt våld (även sexuellt våld) i nära relationer. Både metoder för att känna igen våldet och metoder och resurser för att hjälpa offren är bristfälliga i kommunernas verksamhet. Därför måste man utveckla och öka denna verksamhet.

Inrikesministeriet har utarbetat en modell för säkerhetsplaner för kommunerna. I den uppmanar ministeriet kommunerna att som en del av säkerhetsplanen bifoga en plan för minskande av våld i nära relationer i kommunen. Tyvärr följs inte alltid dylika rekommendationer. Inte heller inrikesministeriet följer upp rekommendationerna. Det nationella programmet för den inre säkerheten är en bred, sektoröverskridande plan för utveckling av den inre säkerheten, som baserar sig på regeringsprogrammet. Det första programmet genomfördes under den förra regeringsperioden 2004-07. I augusti 2007 beslöt statsrådet om projektet för det andra programmet, som blir färdigt i slutet av mars 2008, varefter statsrådet fattar beslut om det. Efter beslutet är de mål och åtgärder som fastslås i programmet bindande för alla ministerier och förvaltningsområden som lyder under dem. Programmet utarbetas i samarbete med ministerierna, olika organisationer, forskningsanstalter och representanter för näringslivet. Också Finlands Kommunförbund deltar i beredningen. Programmet bereds i sju sakkunniggrupper, varav en ”Trygghet i vardagen – Arjen turvallisuus” behandlar frågor om våld och i närrelationer och inom familjer.

Handlingsprogrammet för förebyggande av våld i närrelationer och inom familjen pågick under 2004-2007. Social- och hälsovårdsministeriet samordnade genomförandet av handlingsprogrammet i hela landet. Handlingsprogrammet siktade på att utveckla servicesystemet och den förebyggande verksamheten. Programmet betonade särskilt situationen för barn och unga i familjer där våld ofta förekommer. Ett viktigt mål för handlingsprogrammet var också att utveckla den yrkesmässiga kompetensen hos personalen inom social- och hälsovården. Inom ramen för projektet fick man mycket till stånd. Kontaktpersoner finns nu i nästan 100 % av kommunerna för dessa frågor, och i ungefär hälften av kommunerna eller på regionbasis finns nu också handlingsprogram för hur man ska handskas med frågorna, vilken service som behövs mm. Många kommuner/regioner har också tvärprofessionella team som arbetar med våld i närrelationer. Projektet har nyligen avslutats, men ännu under våren 2008 kommer Social- och hälsovårdsministeriet tillsammans med Kommunförbundet att ge ut rekommendationer till kommunerna om åtgärder och service som behövs inom social- och hälsovården för att förebygga våld i närrelationer och inom familjen.

Koordinatorn för projektet, Helena Ewalds, har nu flyttat över till STAKES och koordinerar samma frågor där. Hon utgör basen i det planerade centret för förebyggande av våld i närrelationer och inom familjen. Social- och hälsovårdsministeriet har anhängit om pengar för att öka centrets anställda till tre, men enligt uppgift fått back av finansministeriet. Det sägs att det kommande sammanslagna STAKES – Folkhälsoinstitutet torde ha tillräckliga resurser att sköta denna bit. Problemen är här att problematiken inte gäller enbart social- och hälsosektorn, utan borde göras tvärsektorell och innefatta t.ex. också polis och rättsväsende. Undergruppen Arjen turvallisuus inom programmet för inre säkerhet (se ovan) torde komma med förslag senare i vår som bl.a.

gäller just centrets dimensionering/ finansiering. Det här är en viktig fråga för Sfp:s ministrar och för Svenska Kvinnoförbundet att följa med och påverka.

Som ett led i utvecklandet av lokala säkerhetsplaner (som i sin tur är ett av projekten i det första programmet för inre säkerhet), tillsattes i augusti 2006 en arbetsgrupp för att leda och följa upp verkställigheten av säkerhetsplanerna. Det här gjordes i formen av fyra pilotprojekt. Ett av dessa var Handlingsprogram för att minska våld i närrelationer och inom familjen (inom södra Finlands län). Pilotprojektets mål var att samla ihop praktiska erfarenheter i utvecklandet av säkerhetsplanerna. Arbetsgruppen avgav sin slutrapport om de fyra pilotprojekten till minister Holmlund den 27 februari 2008. Pilotprojektet om våld utmynnade i många slutsatser, av vilka de viktigaste var att det är viktigt att kommunen har ett handlingsprogram, tvärprofessionella team och en speciell kontaktperson för förebyggandet av våld i närrelationer och att handlingsprogrammen och arbetet blir en del av kommunernas säkerhetsplanering. Man har också utvecklat en s.k. optimimodell, en processbild av hur det preventiva arbetet i kommunen/regionen borde fungera för att vara effektivt. Pilotprojektets rapport går nu vidare till ledningsgruppen för säkerhetsplanering och får troligen också en koppling till det pågående arbetet med programmet för den inre säkerheten (se ovan). Dessa frågor har fått en väldig push framåt och mycket har redan skett. Nu gäller det att se till att alla rekommendationer verkligen följs upp i kommunerna/regionerna.

Svenska Kvinnoförbundet yrkar på att Svenska folkpartiet verkar för:

att arbetet för förebyggande av våld i närstående relationer och inom familjen förverkligas och får tillräckliga, tvärsektorella resurser för att kunna verka effektivt

att tillräckliga resurser avsätts i kommunerna för att följa upp de nationella rekommendationer angående förebyggande av våld inom närrelationer och inom familjen som ges inom ramen för programmet för inre säkerhet och för uppgörandet av lokala säkerhetsplaner

att satsa på utbildning för personalen i kommunerna för att på bästa möjliga sätt kunna bemöta våld som fenomen och hjälpa dem som blivit utsatta för våld

att arbeta för mer stöd till socialinstanser och kvinnojourer som kan stöda utnyttjade kvinnor och ge dem stöd till ett bättre och värdigare liv. Stödet för utsatta kvinnor och familjer bör även fås att fungera bättre på svenska.

Svenska Kvinnoförbundet r.f.

Sara Eklund

förbundsordförande

Stina Heikkilä

tf generalsekreterare

Partistyrelsens utlåtande:

Motionären tar upp aktuell fråga som äntligen har lyfts upp i den offentliga politiska diskussionen. Regeringen är medveten om problematiken och åtgärder finns inskrivna i regeringsprogrammet, nu återstår att driva frågan så att målsättningarna förverkligas.

Det centrala är att ingripa i familjers problem i ett tidigare skede än för närvarande och målsättningen ska vara att minska behovet av korrigerande specialtjänster. Ett tidigt ingripande och förebyggande arbete lyfts upp som ett prioriterat område för regeringen.

Vid främjandet av trygghet och social välfärd behövs flera likriktade åtgärder inom

olika förvaltningsområden, detta konstaterar motionären helt riktigt i sin motion. Detta förutsätter en bättre samordning och ett bättre samarbete mellan förvaltningsområdena samt lokal utveckling av yrkesövergripande samarbete.

Sfp har sedan tidigare talat för grundandet av familjecentraler. Den åtgärden ingår nu i regeringsprogrammet därmed ska man stärka det förebyggande arbetet i par- och familjerådgivningen.

Viktigt är det också att möjligheterna att välja tjänster förbättras genom ett ökat samarbete mellan den offentliga sektorn, den privata sektorn och den tredje sektorn.

Motionärens målsättningar berörs även i statens program för den inre säkerheten, där ingår anhörigvåld som ett arbetsområde. I arbetet att stävja våld i närstående relationer krävs speciell uppmärksamhet ifråga om invandrarkvinnor som är utsatta. Våld mot invandrarkvinnor och -flickor kan, i tillägg till våld inom par- och närstående relationer, komma fram som hedersrelaterat våld, tvångsäktenskap, könsstympning av flickor, diskriminering samt rasistiskt våld.

Partistyrelsen föreslår för partidagen att sfp:s företrädare i kommuner, riksdag och regering ska verka för:

att arbetet för förebyggande av våld i närstående relationer och inom familjen förverkligas och får tillräckliga, tvärsektorella resurser för att kunna verka effektivt

att tillräckliga resurser avsätts i kommunerna för att följa upp de nationella rekommendationer angående förebyggande av våld inom närrelationer och inom familjen som ges inom ramen för programmet för inre säkerhet och för uppgörandet av lokala säkerhetsplaner

att satsa på utbildning för personalen i kommunerna för att på bästa möjliga sätt kunna bemöta våld som fenomen och hjälpa dem som blivit utsatta för våld

att arbeta för mer stöd till socialinstanser och kvinnojourer som kan stöda utnyttjade kvinnor och ge dem stöd till ett bättre och värdigare liv. Stödet för våldets tre parter, dvs. förövare, den utsatta och vittnen, för utsatta kvinnor och familjer bör även få fungera bättre på svenska

att speciell uppmärksamhet fästs vid åtgärder riktade till utsatta invandrare

Motion 45

Upphandla miljövänligt

Belastningen på vår miljö är stor. En av de större utsläppskällorna är bilarna. I tätorter kan man på olika sätt verka för att minska användandet av privata bilar men i glesbygden är privatbilism många gånger den enda möjligheten. Det offentliga kan med olika åtgärder underlätta för privata bilägare att satsa på miljövänliga alternativ – nya och små bilar har oftast lägre miljöpåverkan än äldre och stora bilar.

Det offentliga kan genom sitt agerande föregå med gott exempel och ta med miljöpåverkan som en kvalitetsaspekt gällande offentliga transporter. Vid nyanskaffning av bilar till polis och räddningsväsendet kan miljövänligare alternativ väljas, vid offentlig upphandling av skolskjutsar, transport av äldre, vägunderhåll etc. kan fordonens miljöpåverkan beaktas.

Lagen om offentlig upphandling (30.3.2007/348) tillämpas på upphandling av varor och tjänster vars uppskattade värde uppgår till minst 15 000 euro. I nämnda lag stadgas att anbudsförfrågan kan innehålla bl.a. tekniska specifikationer angående varan eller tjänsten t.ex. gällande miljöegenskaper.

Genom att konsekvent försäkra sig om att anbudsförfrågningarna innehåller tekniska specifikationer gällande miljöegenskaper för de fordon som upphandlas kan den offentliga sektorn alltså successivt övergå till att använda sig av fordon som är miljövänligare än de som för tillfället är i bruk. Motsvarande krav på fordonens miljöegenskaper kan ställas vid upphandling av olika slag av transporttjänster såsom ambulans och skolskjutsar.

Svenska Kvinnoförbundet yrkar med anledning av ovanstående på att Svenska folkpartiet verkar för att partiets representanter i kommunala nämnder och andra organ som berörs av Lagen om offentlig upphandling uppmannas:

att alltid kräva att alla anbudsförfrågningar gällande fordon och transporttjänster innehåller tekniska specifikationer gällande upphandlingsobjektets miljöegenskaper

Svenska Kvinnoförbundet r.f.

Sara Eklund

förbundsordförande

Stina Heikkilä

tf generalsekreterare

Partistyrelsens utlåtande:

Motionärerna konstaterar alldeles riktigt att utsläppsnedskärningar är möjliga att göra i trafiken och alldeles speciellt med sikte på privatbilismen. Så kallade miljöbilar har gjort intåg på marknaden och kunde till en större del utnyttjas i vårt land. Det offentliga kunde stå som föregångare och använda sig av enbart bilar med en liten belastning på miljön.

Att använda miljöbil skulle vara endast det första steget i ett ökat miljöeffektivt tänkande inom den offentliga sektorn. I regeringsprogrammet står det att:

Finland har möjlighet att bli en stark internationell aktör inom den företagsverksamhet som drivs inom miljöteknologin. Detta säkerställs genom satsning på förnybar energi och annan forsknings- och utvecklingsverksamhet inom miljöteknologi samt kommersialisering av denna genom att främja hemmarknaden och utveckla reglerna för offentlig upphandling.

För tillfället använder det offentliga 15% av BNP eller 20 miljarder euro vid offentlig upphandling. Denna summa är så stor att den gör det offentliga till en konsument som med sitt beteende kunde påverka vilka produkter som har genomslagskraft på marknaden. Om den offentliga sektorn upphandlade flera t.ex. miljöbilar så skulle marknaden säkert reagera på denna ökade efterfrågan.

Det går att tänka miljöeffektivt i all slags konsumentbeteende. Staten och kommunerna har ett särskilt ansvar att vara föregångare beträffande miljömedvetenhet.

Partistyrelsen föreslår för partidagen att sfp:s företrädare i kommuner, riksdag och regering ska verka för:

att miljöaspekterna är ett obligatoriskt kriterium i all upphandling som sker i den offentliga sektorn